

Ed.

792. Frumvarp

til laga um Kreppulánasjóð.

(Eftir 2. umr. í Ed.).

1. gr.

Á tímabilinu frá 1. júlí 1933 til 31. des. 1942 leggur rikissjóður fram allt að 2,5 millj. kr. til sérstakrar lánsstofnunar, er nefnist *Kreppulánasjóður*. Skulu árlegar vaxtagreiðslur Búnaðarbanka Íslands, þar með taldar vaxtagreiðslur Ræktunarsjóðs og veðdeildar bankans, ganga upp í ofan nefnt framlag rikissjóðs, sem er vaxtalaust stofnfé Kreppulánasjóðs.

2. gr.

Til viðbótar ofangreindu stofnfé skal útvega Kreppulánasjóði starfsfé með útgáfu handhafaskuldabréfa. Skulu þau gefin út af stjórn sjóðsins, og má fjárhæð þeirra nema allt að 9 millj. kr. Trygging fyrir skuldabréfunum skal vera:

1. Stofnfé sjóðsins.
2. Skuldabréf þau, er sjóðurinn fær frá lántakendum.
3. Ábyrgð rikissjóðs.

Vextir af bréfunum skulu vera 4,5% á ári. Þau skulu gefin út í einum flokki, og skal innleysa eigi minna en 1/40 hluta þeirra á ári hverju, í fyrsta sinn 1935. Fjármálaráðherra gefur fyrirmæli um sjóðinn, og skal þar nánar

kveðið á um gerð bréfanna, fjárbæð þeirra, greiðslu vaxta, innlaun þeirra og annað, er þurfa þykir.

Færi svo, að reiðufé Kreppulánasjóðs reyndist eigi nægjanlegt til að greiða skuldbindingar hans, skal ríkissjóður leggja fram það, sem á vantar, og skulu þá þau framlög síðar endurgeiðast af eignum sjóðsins, ef þær hrökkva til.

3. gr.

Skuldabréf Kreppulánasjóðs skulu með nafnverði vera gildur gjaldeyrir til greiðslu á skuldum eldri en frá 1. jan. 1933, að svo miklu leyti sem þær eru ekki tryggðar með fasteignaveði eða handveði, svo sem nánar er fyrir mælt í lögum þessum. Sama gildir um greiðslu á vixlum, sem gefnir hafa verið út eftir 1. jan. 1933, ef skuldin upphaflega hefir verið stofnuð fyrir þann tíma.

4. gr.

Fé sjóðsins skal varið til lánveitinga handa bændum og öðrum, er reka landbúnað sem aðalatvinnuveg, með þeim nánari skilyrðum, er í lögum þessum greinir. Ennfremur er heimilt að lána fé úr sjóðnum ábúendum smábýla við kaupstaði og kaaptún, enda sé um stærð býlis fullnægt ákvæðum 57. gr. laga nr. 31 1929.

Lán og greiðslur úr sjóðnum fara fram sumpart í reiðufé, sumpart í skuldabréfum Kreppulánasjóðs, eftir nánari ákvörðun stjórnar sjóðsins.

5. gr.

Skilyrði fyrir lánveitingum úr sjóðnum eru þessi:

1. Að umsækjandi reki landbúnað sem aðalatvinnuveg.
2. Að hann hafi þann bústofn, sem að áliti sjóðsstjórnarinnar er nægilegur til framfærslu fjölskyldu hans samhliða öðrum tekjuvönunum.
3. Að skuldir hans í hlutfalli við eignir séu svo miklar, að sjóðsstjórnin telji honum ókleift að standa við skuldbindingar sínar eða reka bú sitt á heilbrigðum grundvelli. Við mat á því skal tekið sérstakt tillit til, hvort eignirnar eru arðberandi eða óarðbærar (t. d. hús á jörðu).
4. Að umsækjandi að dómi sjóðsstjórnarinnar sé vel hæfur til að reka landbúnað.
5. Að hann geti sett þá tryggingu fyrir láninu, er sjóðsstjórnin tekur gilda, enda séu lán þessi ásamt skuldum þeim, sem samið er um samkvæmt 12. gr., forgangsskuldir næst á eftir þeim forgangskröfum, sem nú eru í lögum.
6. Að hann geti að dómi sjóðsstjórnarinnar staðið undir árlegum greiðslum af lánnum sínum, er hann hefir fengið stuðning samkvæmt lögum þessum, samhliða heilbrigðum búrekstri.

6. gr.

Til aðstoðar sjóðsstjórninni um að afla gagna til ákvarðana um lánveitingar skal skipa þriggja manna nefnd í hverri sýslu. Skal einn skipaður af sjóðsstjórninni, annar af hlutaðeigandi sýslunefnd. en atvinnumálaráðherra skipar formann nefndarinnar.

Sýslunefnd ákveður, hver skuli vera þóknun til nefndarmanna fyrir störf þeirra. Skal greiða til hvers 5 kr. á dag upp í dagkaup og ferðakostnað úr Kreppulánasjóði, en sýslusjóður skal greiða þann kostnað, er verður fram yfir það.

7. gr.

Umsóknir um lán úr Kreppulánasjóði, stilaðar til sjóðsstjórnarinnar, skulu sendar hlutaðeigandi héraðsnefnd, sem afgreiðir þær þegar til sjóðsstjórnarinnar með rökstuddri umsögn um, hvort hún telji, að umsækjendur geti komið til greina um lánveiting. Ennfremur skal héraðsnefnd útvega og senda sjóðsstjórninni eftirfarandi gögn svo fljótt sem verða má:

1. Sundurliðaða skrá um eignir lánbeiðanda og mat héraðsnefndar á þeim, byggt á síðasta skattaframtali. Sé þar nákvæmlega fram tekið, hverjar fasteignir hans eru, hve mikið hann á af hverri tegund búpenings, vélar og verkfæri, kröfur á aðra og annað, sem máli skiptir.
2. Sundurliðaða skrá yfir lánardrottna lánbeiðanda, og skal þar greina skuld- arupphæð, hvort skuld er tryggð með veði eða ábyrgð, og hver tryggingin er, gjalddaga, afborgunarskilmála, greiðslukjör o. fl.
3. Sundurliðaða skrá yfir ábyrgðir lánbeiðanda, og skal þar greina, hverjar aðrar tryggingar eru fyrir ábyrgðarskuldunum, og þess getið, hverjar líkur eru fyrir, að ábyrgðirnar falli á lánbeiðanda.
4. Vottorð hreppstjóra um, hve lengi lánbeiðandi hefir rekið búskap, og hvar.
5. Drengskaparyfirlýsing lánbeiðanda um, að allar upplýsingar séu gefnar eftir beztu vitund.
6. Rökstutt álit héraðsnefndar um aðstöðu lánbeiðanda til búrekstrar, þar á meðal fjölskyldustærð og framfæringatölu, fólksafla og afkomumöguleika.
7. Upplýsingar um aðstöðu til markaðs fyrir búsafurðir hans og um hlunnindi.
8. Álit héraðsnefndar um það, undir hve háum greiðslum vaxta og afborg- ana lánbeiðanda sé unnt að standa, samhliða lífvænlegum búrekstri.
9. Aðrar upplýsingar, sem sjóðsstjórnin kann að óska eftir.

8. gr.

Þegar eftir að sjóðsstjórnin hefir fengið tillögur héraðsnefndar tekur hún ákvörðun um það, hvort lánbeiðandi geti komið til greina við lánveiting. Skal hún þá láta birta þrisvar í Lögbirtingablaðinu áskorun til allra þeirra, sem fjar- kröfur eiga á lánbeiðanda, þar með taldar ábyrgðir um að lýsa kröfum sínum fyrir stjórn sjóðsins, með sex vikna fyrirvara frá síðustu birtingu auglýsingar. Skal í auglýsingunni tekið fram, að allar ótryggðar kröfur falli niður ógildar, ef þeim er ekki lýst innan hins tiltekna frests. Ef skuldareigandi, sem eigi hefir lýst viðurkenndri kröfu innan hins tiltekna frests, síðar meðan á samningaumleit- unum stendur færir líkur fyrir, að hann hafi eigi átt kost á að sjá auglýsinguna, svo sem vegna fjarveru, sjúkdóms o. s. frv., er sjóðsstjórninni þó heimilt að taka kröfu hans til greina. Að öðru leyti falla niður þær kröfur, sem eigi er lýst innan hins tiltekna frests. Sé ekki lýst öllum þeim kröfum, sem taldar eru fram sam- kvæmt 6. gr. 2. lið, skal sjóðsstjórnin sannprófa, hvort framtalið er rétt.

9. gr.

Að liðnum innköllunarfresti skal sjóðsstjórnin svo fljótt sem því verður við komið taka ákvörðun um, hvort hún telur fært að veita lánbeiðanda lán úr Kreppulánasjóði. Telji hún, að umsækjandi geti eigi komið til greina, skal honum þegar í stað tilkynnt það, annaðhvort bréflega eða með símskeyti.

10. gr.

Nú telur stjórn Kreppulánasjóðs, að umsækjandi uppfylli þau skilyrði, sem lög þessi setja fyrir lánveitingum úr sjóðnum, og skal hún þá svo fljótt sem auðið er semja frumvarp til skuldaskila fyrir hann, ef hún telur að hann þurfi að fá eftirgjöf á skuldum. Í frumvarpi skulu taldar sér í flokki þær skuldir, er samningnum er eigi ætlað að ná til, og getið trygginga fyrir þeim, og í öðrum flokki þær skuldir, sem ætlað er til, að samið sé um. Þá skal og skilmerkilega getið, hve háan hundraðshluta skuldunaut er ætlað að greiða af skuldum þeim, er samningar ná til.

11. gr.

Þegar eftir að samningsfrumvarp það, sem í 9. gr. getur, er fullsamið, skal sjóðsstjórnin með ábyrgðarbréfi eða símskeyti tilkynna það öllum þeim lánardrottnum, er kröfu hafa lýst í búíð, og boða þá á fund með hæfilegum fyrirvara. Samtímis skal skuldunaut sjálfum tilkynnt efni samningsins, og skal hann innan fimm daga frá því tilkynning barst honum í hendur segja til um, hvort hann treystist til að ganga að honum. Sé svar neitandi, skal fundarboð afturkallað í tæka tíð. Þangað til fundurinn er haldinn skal frumvarp eða staðfest afrit af því liggja skuldheimtumönnum til sýnis í skrifstofu sjóðsins.

12. gr.

Á skuldheimtumannafundi þeim, er í 10. grein getur, skal sjóðsstjórnin leggja fram samningsfrumvarp, svo og nákvæman efnahagsreikning skuldunauts, staðfestan af stjórn sjóðsins. Skuldheimtumenn eiga heimting á að fá sérhverjar upplýsingar um hag skuldunauts, er sjóðsstjórnin getur í té látið. Þeim er og heimilt að bera fram breytingartillögur við frumvarpið, og skulu þær ræddar og bornar undir atkvæði sérstaklega. Verði þær samþykktar, hefir sjóðsstjórnin heimild til að taka frumvarpið aftur, ef hún telur þær verulega máli skipta. Að öðrum kosti ber stjórnin frumvarpið undir atkvæði skuldheimtumanna þegar að loknum umræðum og atkvæðagreiðslum um breytingartillögur.

13. gr.

Hljóti frv. atkvæði svo margra skuldheimtumanna, að þeir hafi ráð yfir meira en helmingi þeirra krafna, er samningnum er ætlað að ná til, hefir sjóðsstjórnin heimild til að staðfesta það, og er það þá bindandi einnig fyrir þá skuldheimtumenn, er greitt hafa atkvæði móti því, eða eigi mætt á fundi. Leysir það þá skuldunaut undan skyldu til að greiða þann hundraðshluta hverrar samningskröfu, sem undan er skilin í samningnum, bæði gagnvart lánardrottni sjálfum, ábyrgðarmönnum og öðrum, er annars hefðu átt endurgjaldskröfu á hendur honum fyrir greiðslu skuldarinnar.

14. gr.

Þegar eftir að samningur er staðfestur skal sjóðsstjórnin ganga frá láns skjölum og sjá um, að formlega sé gengið frá öllu því, sem samningurinn kveður á um.

15. gr.

Samningur haggar eigi heimild lánardrottins til að ganga að tryggingu eða ábyrgð, sem þriðji maður hefir sett fyrir kröfum á skuldunaut.

16. gr.

Samningurinn hefir engin áhrif á þær kröfur, er hér greinir:

1. Skuldir tryggðar með fasteignaveði, þó því aðeins, að skuldarupphæð nemi eigi meiru en verðmæti veðsins. Sé skuldin hærri en verðmæti veðsins samkvæmt mati því, sem lagt er til grundvallar við samningsgerðina, ná samningar til þess hluta skuldarinnar, sem fer fram úr verði veðsins, enda óski veðhafi ekki eftir kaupum á hinni veðsettu eign fyrir að minnsta kosti 15% hærra verð en matsverð.
2. Skuldir tryggðar með handveði. Gildir að öllu hið sama um þær og hinar, sem taldar voru undir 1. lið.
3. Forgangskröfur samkv. 8. kap. skiptalaganna, að svo miklu leyti sem eigur skuldunauts teljast hrökkva fyrir þeim.
4. Skuldir tryggðar með lausafjárveði, stofnaðar fyrir 1. jan. 1933, að svo miklu leyti sem veðið hrekkur fyrir þeim. Komi það hinsvegar í ljós, að skuldin sé hærri en verðmæti veðsins samkvæmt mati því á eigum skuldunauts, sem lagt er til grundvallar við samningsgerðina, ná samningar til þess hluta skuldarinnar, sem fer fram úr verði veðsins.

17. gr.

Frá því að skuldunautur hefir sent lánbeiðni til sjóðsstjórnarinnar og þangað að til samningaumleitunum endanlega er lokið, má skuldunautur eigi greiða skuldheimtumönnum skuldir, sem áður eru stofnaðar, hvort sem þær eru fallnar í gjalddaga eða eigi, nema um veðkröfur eða ótviræðar forgangskröfur sé að ræða. Hann má ekki selja eignir sínar umfram venjulega afurðasölu og ekki veðsetja þær, nema fyrir nauðsynlegum rekstrarlánunum, og yfirleitt ekki gera neinar þær ráðstafanir, er veruleg áhrif geti haft á efnahag hans. Komi í ljós eftir að samningur hefir verið staðfestur, að skuldunautur hefir brotið ákvæði greinar þessarar, er sjóðsstjórninni heimilt að ógilda samninginn og endurheimta lánið án fyrirvara, ef útborgað hefir verið. Það fé, er skuldheimtumenn þegar hafa tekið á móti, verður eigi endurheimt.

18. gr.

Frá því að skuldainnköllun er útgefin og þangað til samningaumleitunum er lokið, má enginn af skuldheimtumönnum gera aðför hjá skuldunaut, né heldur verður bú hans tekið til gjaldþrotaskipta á sama tíma. Nú takast eigi samningar og bú skuldunauts er tekið til gjaldþrotaskipta áður en sex mánuðir eru liðnir frá því samningaumleitunum lauk og við skiptin kemur það í ljós, að

skuldunautur hefir brotið gegn ákvæðum 16. gr., og má þá með málsókn rifta þeim samningum eða greiðslum, er ólöglega hafa fram farið, samkv. reglum gjaldþrotaskiptalaga, enda sé málsókn hafin innan sex vikna frá því búskipti byrja. Tímabilið frá því að skuldainnköllun er útgefin og þangað til samningsumleitunum er lokið telst ekki með fyrningartíma skuldar, víxilréttar né neinna réttargerða.

19. gr.

Lánnum úr Kreppulánasjóði skal varið einungis til greiðslu á skuldum lán-takanda, og verða þau veitt gegn þeim tryggingum, er stjórn sjóðsins metur gildar. Vextir af lánunum skulu vera 4 af hundraði á ári. Lánstíminn skal fara eftir ákvörðun sjóðsstjórnar, þó aldrei lengri en 42 ár. Afborgunarskilmálum skal eftir því sem unnt er haga svo, að Kreppulánasjóður geti staðið straum af innlaun skuldabréfa sinna samkvæmt 2. gr.

Þó skal það áskilið, að ef efnahagur lántakanda breytist svo, að honum verði auðvelt að greiða lán sitt á skemmri tíma, að dómi sjóðsstjórnar, þá geti hún gert honum að greiða hærrí afborganir af láninu.

Ennfremur skal það áskilið, að ef lántakandi breytir um atvinnuveg, þá sé sjóðsstjórninni heimilt að segja láninu upp.

Gjalddagi skal vera 15. nóv. ár hvert. Ef ekki eru gerð skil á árgjaldi fyrir 31. des. næst á eftir gjalddaga, er lánið allt fallið í gjalddaga, og ber stjórn sjóðsins þá að gera nauðsynlegar ráðstafanir til innheimtu þess.

20. gr.

Stjórn Kreppulánasjóðs fram til 31. desember 1934 skipa þrjú menn, aðalbankastjóri Búnaðarbankans og tveir menn, er atvinnumálaráðherra skipar eftir tilnefningu landbúnaðarnefnda Alþingis. En eftir þann tíma skal stjórn Búnaðarbankans falin stjórn sjóðsins án endurgjalds.

Búnaðarbankinn hefir á hendi afgreiðslu sjóðsins og reikningshald. Reikningar hans skulu endurskoðaðir af endurskoðendum Búnaðarbankans, úrskurðaðir af atvinnumálaráðherra og birtir í B-deild stjórnartíðindanna.

21. gr.

Stjórn Kreppulánasjóðs er heimilt að taka lán til þess að flýta fyrir starfsemi sjóðsins, en þó aldrei meira en svo, að öruggt sé, að lánin verði endurgreidd með því fé, er til sjóðsins á að falla samkv. 1. gr.

22. gr.

Lánveitingum úr Kreppulánasjóði skal vera lokið fyrir 31. desember 1935.

23. gr.

Auk þeirra lána, er ræðir um hér að framau, er stjórn Kreppulánasjóðs, með samþykki ráðherra, heimilt að veita bændum lán til greiðslu á umsömdum afborgunum og vöxtum fasteignaveðslána í opinberum lánsstofnunum, eftir því sem nánar kann að verða ákveðið í sérstökum lögum.

24. gr.

Í reglugerð fyrir Kreppulánasjóð má setja þau ákvæði um stjórn sjóðsins, starfrækslu og dráttarvexti, er nauðsynleg þykja, þótt ekki sé gert sérstaklega ráð fyrir þeim í þessum lögum, enda fari þau ekki í bága við nein ákvæði í lögnum.

25. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.